

FAKULTATIVNI PREDMET

NAZIV PREDMETNOG PROGRAMA PROIZVODNJA ZDRAVE HRANE I LJEKOVITOG BILJA-NIVO-4

O PREDMETU

Fakultativni predmet Proizvodnja zdrave hrane i ljekovitog bilja izučava se u 8. razredu s jednim časom sedmično.

U nastavi predmeta naglasak je na značaju, upotrebi i zaštiti ljekovitog bilja i zdrave ishrane. Predmet je najbolje je izučavati kroz rad na terenu, u grupama–što ovaj program i predviđa, na primjer:

- terenski rad: sakupljanje ljekovitog bilja;
- sakupljanje informacija preko interneta, časopisa, knjiga;
- sakupljanje informacija o ljekovitom bilju od ljudi koji se njime bave;
- uočavanje antropološkog uticaja na promjene u prirodi;
- razvijanje kod učenika ekološkog i biološkog mišljenja sa ciljem očuvanja i racionalnog korištenja ljekovitog bilja;
- razvijanje svijesti i odgovornosti za životnu sredinu;
- realizovanje uz naizmjenično smjenjivanje teorijskog usvajanja znanja sa raznovrsnim metodama učenja - samostalno, timski i eksperimentalno;
- umijeće pravilnog korišćenja ljekovitog bilja neophodnog čovjeku u svakodnevnom životu;
- podsticanje kod učenika radoznalosti, samostalnosti, želje za otkrivanjem novoga te dalje razvijanje interesovanja za biološke oblasti.

Broj časova po temama i oblicima nastave

Razred	Oblici nastave	
	Teorijski i dr. oblici nastave za sve učenike u obrazovnoj grupi	Vježbe i dr. oblici nastave kod kojih se obrazovna grupa dijeli na više manjih grupa
8.	15	20
Ukupno	15	20

OPŠTI CILJEVI

Učenici će:

- razviti sposobnost posmatranja i pravilnog sakupljanja ljekovitog bilja;
- osposobljavati se za samostalan i grupni rad;
- čuvati harmoniju i ravnotežu u prirodi;
- shvatiti odnos bića i sredine i odgovornost za zaštitu i očuvanje prirode;
- razviti stavove o zaštiti i značaju ljekovitog bilja;
- razviti sposobnost za uočavanje i razumijevanje ekoloških problema;
- shvatiti zdravstveni značaj ljekovitog bilja;
- razviti odgovoran odnos prema ljekovitom bilju i aktivno učestvovati u njegovoj zaštiti;
- razviti želje i sposobnosti za samostalno obrazovanje korištenjem različitih izvora znanja: enciklopedija, interneta, časopisa i dr.;
- razviti svijest o sopstvenim znanjima i sposobnostima i mogućnostima koje pruža ova oblast;
- zauzeti pozitivan stav prema ljekovitom bilju.

ISHODI:

Učenik će:

- opisati osnovna obilježja vrta;
- uporediti tipove zemljišta s vrstama;
- iskazati ekološku svijest;
- uporediti dobre i loše životne stilove u doba puberteta;
- primjeniti dobre navike u cilju održavanja zdravlja;
- podržavati zdrave životne stilove djece u pubertetu;
- opisati proizvodnju organskih đubriva i vrste đubriva;
- prepoznati komponente zdrave hrane;
- proizvoditi organska đubriva;
- podržavati proizvodnju zdrave hrane;
- imati stav o pravilnoj ishrani;
- nabrajati povrtlarske grupe biljaka(plodovito, vrježasto, korjenasto, lukovičasto, lisnato.kupusno...);
- procijeniti vrijeme berbe za pojedine vrste;
- objasniti primjenu pojedinih dijelova biljke;
- uzgajati neke vrste biljaka, sakupljati i skladištiti;
- podržavati značaj primjene vrtnih biljaka u ishrani;
- pokazati interes za samostalan rad;
- definisati načine primjene povrtlarskih kultura u ishrani, preradi i farmaciji;
- predlagati načine pripreme biljaka u prehrani i preradi;
- prepoznati značaj povrtnih biljaka za zdravlje;
- prihvatiti primjenu povrća u prehrani.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETA-NIVO 4

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanja	Sposobnosti	Vrijednosti, stavovi, ponašanja
1.Proizvodnja zdrave hrane, ljekovitog bilja i faktori za razvoj biljaka (3+1)	Učenici će: -definisati plodno zemljište i klimatske faktore vrta -opisati osnovna obilježja vrta -objasniti povezanost tipova zemljišta sa vrstama	Učenici će: - analizirati uticaj klimatskih faktora na nastanak vrta -prepoznati osnovna obilježja vrta -predlagati primjenu plodoreda u vrtu -uporediti tipove zemljišta s vrstama	Učenici će: -razviti odgovoran odnos prema novom predmetu, zdravlju i značaju ljekovitog bilja -iskazati ekološku svijest -prihvatati timski rad

<p>2.Pojam zdravlja i zdrav životni stil (2+2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> -diskutovati o zdravlju i zdravim životnim stilovima - uporediti dobre i loše životne stilove u doba puberteta - predlagati dobre stilove života u pubertetu 	<ul style="list-style-type: none"> - podržavati promjenu životnih stilova u cilju unapređenja zdravlja -primjeniti dobre navike u cilju održavanja zdravlja -ispitati životne stilove djece u pubertetu 	<ul style="list-style-type: none"> -promovisati dobre navike u cilju održavanja zdravlja - podržavati zdrave životne stilove djece u pubertetu -opravdati stav svakodnevnog fizičkom aktivnošću
<p>3.Proizvodnja zdrave hrane i pravilna ishrana(4+2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> -analizirati pojam organske hrane -opisati osobine zemljišta za uzgoj organske hrane -prepoznati organske vrste đubriva -opisati proizvodnju organskih đubriva -prepoznati komponente zdrave hrane 	<ul style="list-style-type: none"> -razvrstati različite organske proizvode -pripremati zemljište za organski uzgoj - proizvoditi organska đubriva - primjenjivati postupke u proizvodnji zdrave hrane -demonstrirati pravilnu ishranu 	<ul style="list-style-type: none"> - pratiti novosti i primjenjivati u praksi - obratiti pažnju na primjenu zdrave hrane - podržavati proizvodnju zdrave hrane - imati stav o pravilnoj ishrani
<p>4.Ljekovito, aromatično i medonosno bilje (7+4)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opisati uslove života u vrtu - nabrajati ljekovito,aromatično i medonosno bilje vrta - definisati značaj ljekovitog bilja vrta -nabrajati povrtlarske grupe biljaka(plodovito, vrježasto, korjenasto,lukovičasto, lisnato.kupusno...) - procjeniti vrijeme berbe za pojedine vrste 	<ul style="list-style-type: none"> -predlagati vrijeme sadnje pojedinih kultura - uzgajati neke vrste biljaka - vršiti klasifikaciju vrtnih biljaka -sakupljati biljke vrta -prepoznati vrijeme berbe 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijati pozitivan odnos prema bilju vrta - iskazati sposobnost za rad u timu -pokazati interes za samostalan rad -podržavati značaj primjene vrtnih biljaka u ishrani

<p>-</p> <p>5. Primjena, značaj i zaštita ljekovitog bilja i zdravlje (6+4)</p>	<p>-objasniti način berbe za pojedine vrste - objasniti primjenu pojedinih dijelova biljke</p> <p>-definisati načine primjene povrtlarskih kultura u ishrani -objasniti primjenu u preradi - definisati primjenu u farmaciji</p>	<p>-predlagati načine skladištenja i čuvanja</p> <p>-navoditi načine primjene biljaka</p> <p>-predlagati načine pripreme biljaka u prehrani i preradi</p> <p>-primjeniti biljke u spravljanju čajeva, uvaraka,masti...</p>	<p>- preuzimati odgovornost za sebe i druge - pokazati interes za samostalan rad</p> <p>- razviti pozitivan stav prema povrtlarstvu</p> <p>- prepoznati značaj povrtnih biljaka za zdravlje - prihvatiti primjenu povrća u prehrani</p>
--	--	--	---

DIDAKTIČKE PREPORUKE NASTAVNIKU

Da:

- organizuje grupe za terenski rad radi posmatranja, razvrstavanja i prepoznavanja ljekovitog bilja u datoj sredini;
- organizuje odlazak na lokacije bogate ljekovitim biljkama;
- daje uputstva učenicima za detaljno posmatranje u prirodi;
- organizuje prikupljanje biljaka i izrade herbarijuma radi prepoznavanja ljekovitih biljaka;
- obogaćuje sadržaj nastavne teme prirodnim materijalom;
- prikazuje film (zaštita ljekovitog bilja);
- pokazuje fotografije ugroženih vrsta;
- podstiče učenike da pronalaze i koriste različite izvore informacija – internet, knjige, časopisi itd.;
- pomaže učenicima da povežu prethodna znanja i iskustva s novostečenim i upućuje na praktičnu primjenu u svakodnevnom životu;
- podstiče učenike na inicijativu, kreativnost u pokušajima da samostalno objasne uzrok i posljedice čovjekovog djelovanja na prirodu;
- naglašava međuzavisnost prirode i čovjeka;
- organizuje tribinu ili okrugli sto na zadatu temu (prezentovanje rezultata istraživanja);

Nastavniku se preporučuje orijentacioni broj časova po nastavnim temama i sadržajima koje treba obraditi. Ciljevi nastave dati su tabelarno i razvrstani po sadržajima. Ostvarujemo ih kroz aktivnosti učenika. Aktivnosti mogu istovremeno ostvariti više ciljeva, a isto tako jedan cilj može se ostvariti preko više različitih aktivnosti.

Nastavnik može sadržaje izbornog predmeta korelirati sa:

- Hemijom: oksidi, kiseline, baze i soli;
- Biologija s ekologijom: osnovni pojmovi ekologije.
- Geografijom: sastav i tip tla i orografski faktori.

Sloboda i kreativnost nastavnika ispoljavaće se kroz samostalno planiranje i određivanje tipova časova, izbora nastavnih metoda i oblika rada, izbora nastavnih sredstava i aktivnosti za svaku nastavnu temu.

Primjeri aktivnosti su prijedlozi, a nastavnik može upotrijebiti i druge načine za ostvarivanje ciljeva.

NAČINI PROVJERAVANJA I OCJENJIVANJA ZNANJA UČENIKA/CE

Ocjenom se vrednuje:

- učestvovanje u radu grupe;
- planiranje, sakupljanje informacija, rješavanje problema i rezultati rada;
- kvalitet rada, njegova jedinstvenost i iskorišćenost vremena;
- koliko je učenik upoznao sadržaje predmeta i u kojoj mjeri je njima ovladao.

Provjeravanje znanja treba da obuhvata: usmeni odgovor, testiranje i ocjenjivanje terenskog rada, odnosno vježbi.

RESURSI ZA REALIZACIJU

Za izvođenje nastave predmeta Proizvodnja zdrave hrane i ljekovitog bilja, škola treba da ima odgovarajuće opremljen kabinet biologije i kompjutersku učionicu s instaliranim internetom i predviđeno vrijeme godišnjeg plana i programa (GPP) za realizaciju terenskog rada..

Kabinet biologije trebalo bi da ima pomoćni kabinet, gdje bi se mogli ostavljati prikupljeni materijali učenika.

LITERATURA

Preporuka za korištenje:

1. Tašić, V.: Pčele i cvijeće Potarja, Kulturno-prosvjetna zajednica, Podgorica (1998);
2. Lakušić, R., Milojević, B.: Ljekovito bilje na planinama Prokletija, Komova i Bjelasice, Tokovi, Berane (1972);
3. Lakušić, R.: Planinske biljke, Svjetlost, OOUR Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Sarajevo (1982);
4. Živković, N.: Biljarica, Kreativna radionica, Kruševac (1999);
5. Matanović, V., Matović, M.: Škola u prirodi, Šuma i livade, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd (1997);
6. Treben, M.: Zdravlje iz Božije apoteke, Milan Šikoparija i Mirjan Furlan, Novi Sad (1997);
7. Starovlah, M., Starovlah, J.: Ekскурzija kroz Crnu Goru, Prosvjetni rad, Podgorica (2000);
8. Šilić, Č.: Endemične biljke, Svjetlost, OOUR Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Sarajevo (1984);
9. Šilić, Č.: Šumske zeljaste biljke, Svjetlost, OOUR Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Sarajevo, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd (1983).

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA/CA I STRUČNIH SARADNIKA/CA

Nastavnik je osposobljen da predaje predmet Proizvodnja zdrave hrane i ljekovitog bilja ako je završio:

- četverogodišnji studij biologije i kemije- diplomirani profesor biologije i kemije;
- četverogodišnji studij biologije- diplomirani profesor biologije;
- dvogodišnji studij biologije i kemije – nastavnik biologije i kemije;
- četverogodišnji studij edukacija u biologiji- bachelor biologije(240 ECTS).